

ved Rektor cand. teol Sv. Tage Larsen

et svar på en artikel d.19. marts om Lars Bockhahn

I 1950 sad jeg over for rektor Larsen ved hans skrivebord på kontoret på Stenhus. Jeg var 12 år, og han var ved at teste min kunnen. Jeg løb sur i at stave til købmand, et spørgsmål om: "Now" and "know" gik heller ikke så godt (her tror jeg dog stadig, at vi misforstod hinanden), regning gik ok. Mine forældre boede i England, og de havde fundet ud af, at jeg skulle på kostskole i Danmark. Min onkel havde allerede forsøgt mig afsat på 2 andre kostskoler uden held. Nu blev min onkel kaldt ind efter en tur i haven, medens jeg blev testet, og jeg sad så der ved siden af ham, medens rektor Larsen så på mig. Han rystede på hovedet, og jeg tænkte: "Så gik den heller ikke denne gang". Men jeg tog fejl. "Skidt, jeg tager ham", sagde rektor Larsen. Sådan kom jeg på Stenhus Kostskole, og jeg blev der, til jeg blev student i 1957.

Lars Bockhahns artikel i Børsen "I rektor Larsens vold" fra d. 19. marts er det mest ondskabsfulde vrøvl, jeg længe har læst. Anklagerne mod ham er uretfærdige og totalt misvisende. Lad mig komme med nogle facts om rektor cand. theol. Svend Tage Larsen.

Rektor Larsen stod op hver morgen lidt over 5, ringede på den gang i kostskolebygningen, der skulle først i morgenbad kl. 5.45, og så stod han der, medens 110 drenge defilerede forbi – en varm og to kolde brusere. Kl. 7.00 sad han for enden af morgenbordet. Menuen var havregrød med sukker og mælk, te og rugbrød med margarine ad libitum. Kl. 7.45 stod han i festsalen til morgensang. Kl. 8.00 startede skolegangen. Kl. 13.00 sad han for bordenden i spisesalen efter at have undervist i dansk i gymnasiet. "Alle gode gaver kommer ovenfra og ned, amen". Det var den korte udgave af bordbønnen. To varme retter af svingende kvalitet blev serveret af "køkkenpigerne", og derefter blev alle sat i arbejde.

På Stenhus var der hver dag 5 kvarters praktisk arbejde. En udnyttelse af gratis arbejdskraft eller et genialt pædagogisk islæt? Dette var Poulsens ansvar. Han var tidligere godsforvalter på Lolland, og hvis jeg skal sige noget positivt om ham, er det, at han ikke meldte mig til rektor Larsen. Poulsen havde flere dage i træk sat mig i kulkælderen for at skovle kul. Jeg er 190 cm høj, kælderen 150, og når man snød næsen en uge efter, var der stadig kulstøv. Jeg havde fået nok af kulkælderen, og en dag fik jeg manøvreret en kampesten på 100 kg op i hans seng med hjælp af nogle kammerater. Jeg hørte aldrig noget for det! Poulsen fordelte arbejdet. Så og så mange skulle rive havegange, nogle skulle klippe hæk, andre grave kartofler osv. Mig bekendt var der ingen, der tog skade af det!

Kl. 15.30 sad rektor Larsen igen for bordenden ved tebordet. Te, ét stk. "kage" og rugbrød ad libitum. Fra 16.00 til 18.30 var der lektielæsning. Man kunne med ganglærerens tilladelse dog få lov til at cykle en tur til Holbæk mellem 17 og 18.30.

Kl. 18.30 sad rektor Larsen for bordenden i spisesalen. Bordbøn, leverpostej, spegepølse, ost og rugbrød ad libitum.

Kl. 20 stod rektor Larsen i havesalen, og så var der aftensang for "småtterne" – 1. og 2. mellem (6. og 7. klasse). Kl. 21 stod han der igen – aftensang for resten af skolen. Kl. 22 skulle alt lys være slukket. 3. g kunne vente til 22.30.

Dette var rektor Larsens arbejdsdag, hver dag 7 dage om ugen. Om søndagen var der dog ikke skolegang og morgenbad først én time senere. Fru Larsen sad ved samtlige måltider for bordenden ved de smås bord.

Skal man i dag vurdere Stenhus og rektor Larsen, er det selvfølgelig nødvendigt at forstå, at det foregik i en helt anden tid. Stenhus var en privatskole og den var ejet af rektor Larsen. Det er rigtigt, at der blev sunget morgen- og aftensang, og at der blev bedt bordbøn til middags- og aftensmåltiderne. En gang eller to om året holdt rektor Larsen også en prædiken om søndagen i festsalen, men det er ikke rigtigt som påstået, at rektor Larsen var indremissionsk. Langt fra! Grundtvig var hans forbillede.

Rektor Larsen satte en ære i, at skolen havde et højt akademisk niveau. Alle lærerne var universitetsuddannede. Der blev fulgt op på hver enkelt elev, om han havde læst sine lektier, og blev man taget i ikke at have gjort dette, kunne man via en seddel med ens navn på komme i "løvegabet" – en lille kasse på læreværelset med en tegning af en løve på låget. Sedlen blev siden overrakt af rektor Larsen ved middagsbordet. Var man kommet i løvegabet, kunne dette føre til en ubehagelig manipulation af ens øreflip, og under alle omstændigheder kom man i hjælpeklassen om eftermiddagen for at indhente det forsømte. Havde man et tilbagevendende lektieproblem, kom man fast i hjælpeklassen. Her sad en lærer og holdt øje med én og hjalp, hvis det var nødvendigt.

For afgangsklasserne 4. mellem, realklassen og 3. g havde rektor Larsen et særligt træningsprogram. Gennem hele skoleåret blev lørdag eftermiddag tilbragt med skrivning af dansk stil, skriftlig tysk og engelsk og løsning af matematiske opgaver fuldstændig som ved en skriftlig eksamen. Den enkeltes resultat blev hver mandag kommenteret af rektor Larsen, og med den træning blev den rigtige eksamen sjældent et problem.

På Stenhus var sport en del af dagligdagen, og Stenhus's stadion var blevet bygget af eleverne i arbejdstimerne over en årrække. Der er ingen, der har gået på Stenhus uden at have dyrket en eller anden sportsgren regelmæssigt. Nogle var gode til det, andre mindre gode, men klasserne var så små, at alle kom med, hvis et fodboldhold skulle dannes. Lektor Jacobsen var en fantastisk sportslærer, og rektor Larsen sørgede for, at der til alle mulige duelighedsprøver var præmier, som han overrakte hver enkelt i festsalen.

At Stenhus skulle være et voldshelvede, er usandt. Igen skal man huske at det, jeg beskriver, foregik for et halvt århundrede siden. At få et par på siden af hovedet var noget, der kunne ske, men det var undtagelsen. Jeg husker en oplevelse engang i 3. mellem (8.klasse). Rektor Larsen var kørt til København med sin kone for at gå i teateret. Dette skulle fejres, og min gode ven "Lille Jens" og jeg gik over i hønsegården og "lånte" en høne, som vi satte os til at stege over et bål bag brændepladsen. Jeg fandt aldrig ud af, hvordan det kunne ske, men pludselig stod han der - rektor Larsen! Det

kostede os et par på kassen og en søndag med gravning af hønsegård samt en anmærkning i vidnesbyrdet . Jeg husker også, da "Lille Jens" fik endnu et par på kassen i festsalen foran hele forsamlingen. Han havde ridset sit navn i helt nyt flygel, som skolen lige havde fået foræret af en tidligere elev ved navn Åge Stentoft. At rektor Larsen eller for den sags skyld de andre lærere på Stenhus var voldelige, er usandt. En lussing kaldte man ikke vold på den tid.

Lars Bockhahns ondsksfulde beskyldninger mod rektor Larsen, om de homoseksuelle undertoner i hans forhold til sine elever, er usande. 1. og 2. mellems elever er børn, men så sker der noget. Piger og sex bliver det store samtaleemne i 3. og 4. mellem og ikke mindst på en ren drengeskole som Stenhus, men for 50 år siden var det fy- fy! Det er rigtigt, at Rektor Larsen kunne kalde en elev op til samtale, hvis han mente den unge mand havde brug for en belæring, og Rektor Larsen mente nok at onanie var skadelig. Jeg har aldrig selv været til sådan en samtale, men efterfølgende blev sådanne samtaler altid det store samtaleemne. Sexualundervisning kom først på skoleskemaet i 1.g's biologitimer med lektor Pelle Jørgensen.

De elever, der for 50 år siden blev sendt på kostskole som 12 årige i Danmark, kunne groft opdeles i 3 grupper. Den første blev sendt af praktiske grunde. Det kunne være drenge fra landet, hvor en ordentlig skole lå for langt væk, eller som for mit vedkommende med forældre, der boede i udlandet. En anden gruppe var elever, som kom fra velfungerende hjem, mest fra Københavnsområdet, hvor drengene af den ene eller anden grund gerne ville på kostskole. Til sidst var der den gruppe, som havde problemer hjemme, enten skilsmisse børn eller børn, der havde det svært i skolen med det boglige eller i omgangen med andre. For denne sidste gruppe er en kostskole en dårlig løsning. Drenge i alderen 12 til 16 år kan være barske, og de er ikke altid retfærdige. De ulykkeligste elever på kostskolen var næsten udelukkende dem, der havde problemer med kammeraterne. I min tid var der to som stak af netop på grund af dette. I begge tilfælde blev det afslutningen på kostskolelivet. Jeg har også flere gange oplevet, at rektor Larsen har givet en ordentlig overhaling til en klasse, fordi der var en enkelt, der blev drillet.

Gymnasiet var en langt mere afslappet periode. Vi var kun to fra 4. mellem, som fortsatte i 1.g, og nu mødte vi så nye kammerater, som havde gået i blandede skoler. De værste drengestreger lå bag os. Frihedsgraden var større. Rektor Larsen gav os lov til nu og da at gå i biografen, og jeg husker stadig, da han tog os med for at se "Ordet" og efterfølgende hans begejstrede foredrag om Kaj Munk.

Lars Bockhahn skulle aldrig have været på kostskole. Det var synd for ham, at han skulle gå 3 år på Stenhus, men det er ikke rimeligt at give rektor Larsen og Stenhus skylden.

Rektor Larsen vil altid stå for mig som en stor personlighed og en dygtig skoleleder, som på mange måder gjorde tingene anderledes. På Stenhus var timerne kortere end på andre skoler, afgangsklasserne havde ugentlige skriftlige prøveeksamener og praktiske arbejdstimer var en del af livet. "Volo", en villa med 12 værelser, hvor de 12 beboere selv valgte deres efterfølgere, og den fælles morgenbadning. Alle sunde og udviklende tiltag.

Jeg siger ikke, at rektor Larsen var ufejlbarlig, det er der ikke mange, der er, men han havde et engagement ud over det sædvanlige. Sidste gang, jeg så rektor Larsen var for ca. 30 år siden. Min kone og jeg skulle til middag i Odsherred, og jeg ringede for at spørge, om vi måtte komme forbi. "Kom kl. 16 til te!"

Rektor Larsen var nu oppe i 80erne og boede med sin kone Gerda i en villa ned mod Holbæk fjord. Vi ankom, fik te og talte om gamle dage. Da vi sagde farvel, undskyldte rektor Larsen, hvis han havde virket lidt træt, men han var samme morgen ankommet til Kastrup fra Brasilien, hvor han havde været ovre med en flok Rotarybørn på et udvekslingsprogram. Et af hans mange engagementer som pensionist.

Det er ubehageligt at læse sådan en gang ondskabsfulde usandheder, som Lars Bockhahn lægger navn til om rektor Larsen, som nu har været død i mange år. Det gør mig meget ondt, og jeg er sikker på, at det samme gælder for mange andre tidligere Stenhusdrenge for slet ikke at tale om rektor Larsens familie.

6.

Alt i alt mener jeg, at de udtalelser, som Lars Bockhahn kommer med i interviewet i Børsen d.19.3. siger mere om Lars Bockhahn, end om Stenhus Kostskole og rektor Larsen..

En gammel elev

Jens Harder,
jh@tyrrestrup.eu